

NŌUA

Steffi Klenz **AN ALLURING MAQUETTE**

Kurator:
Michael Raymond

Utstillingsdesign:
Rintala Eggertsson Architects

22. juni -
11. august
2024

AN ALLURING MAQUETTE

Av Michael Raymond

Oversatt av Svein Svarverud

Hva oppfatter du som forlokkende ved arkitekturen i nærområdet ditt? Hvordan kan nye bygninger bedre gjenspeile regionale kulturer, miljøer og sammenhenger? Kan vi befri de urbane sentrene våre fra de homogene designene som spys ut av globaliserte arkitektursystemer? I sin serie av fotografiske montasjer, *An Alluring Maquette*, belyser kunstneren Steffi Klenz disse spørsmålene og oppfordrer oss til å revurdere den urbane verden omkring oss.

I kjernen av disse nye verkene finner man fotografier av en lite kjent bygning i Japan, utformet av den tyske arkitekten Bruno Taut (1880–1938). Denne bygningen, Hyuga-villaen, er et vitnesbyrd om hans forsøk på å bryte den modernistiske arkitekturens mønster og skape en mer kulturelt sensitiv designform. Taut mente at arkitekturen har makt til å omskape verden og samfunnet til noe bedre. Den modellen denne bygningen og hans praksis danner, er fokuspunktet

for Klenz' komplekse, forførende og mystiske bildespråk – komposisjoner som er like visuelt fengslende og frodige som ideene bak dem.

Taut var en tidlig eksponent for modernistisk arkitektur, en stil som vant en fremtredende stilling i første halvdel av det tjuende århundre og forbindes med arkitekter som Le Corbusier (1887–1965) og Frank Lloyd Wright (1867–1959). Modernismen tilstrebet å skape elegante, minimalistiske og rasjonelle bygninger. I teorien ble dens prinsipper betraktet som «universelle» og formløsningene som anvendelige i alle sammenhenger.

Til tross for dette var de hovedsakelig europeiske og amerikanske pionerene i virkeligheten inspirert av vestlig industri- og produktdesign. Vektleggingen av rasjonelle, universelle idealer kan paradoksalt nok sies å gjenspeile verdier som ble omhyggelig etablert av europeiske filosofer i opplysningstiden i det attende

århundre. Gjennom dyrkingen av utopiske idealer har én av modernismens konsekvenser vært fremveksten av likt utseende, vestlig-inspirerte bygninger verden over, en utbredelse av rette linjer, rom og geometri, betong, glass og stål. Parallelt med denne fremveksten har det skjedd en nedgang i lokale stilarter innen arkitektur, håndverk og design.

Den politiske teoretikeren og antropologen James C. Scott beskrev denne tendensen i sin innflytelsesrike utgivelse *Seeing Like a State: How Certain Schemes to Improve the Human Condition Have Failed*. Der kritiserer han det han kaller «høymodernismen», et sett med oppfatninger og krefter som begunstiger universelle og vitenskapelige prinsipper på bekostning av lokal kunnskap og tradisjon. Scott argumenterer for at høymoderne prosjekter utviklet av myndigheter og byråkrater ofte feiler, fordi de ikke tar hensyn til lokal ekspertise eller tar høyde for kompleksiteten i det virkelige liv. Han trekker frem den brasilianske hovedstaden Brasilia, som ble oppført i 1950-årene, som et sentralt eksempel. Hensikten var å skape en modernistisk utopi, men de resulterende forblåste, tomme gatene og den fotgjengerfiendtlige planløsningen har medført at kritikerne snarere beskriver den som dystopisk.

Ved å påpeke disse svakhetene ved modernismen som universell, repeterbar og hierarkisk stil søker *An Alluring*

Maquette å oppildne til et mer fragmentert, mangslungent og lokalisert syn på hva arkitektur kan være. Ved hjelp av Taut viser Klenz hvordan arkitektoniske ideer kan anvendes på ulike geografiske områder med følsomhet og omtanke.

Taut hadde en fremgangsrik karriere i Tyskland til nazistene kom til makten i 1933 og han falt i unåde for sine pasifistiske og sosialistiske holdninger. I stedet tok han imot en invitasjon til å reise til Japan, og ble en lidenskapelig forkjemper for japansk arkitektur og kunsthåndverk. I 2023 fulgte Klenz i hans fotspor ved å besøke feriestedet Atami ved kysten hundre kilometer sør for Tokyo for å fotografere Hyuga-villaen. Denne bygningens banebrytende flerkulturelle design kombinerte tradisjonelle japanske råmaterialer og teknikker med detaljer fra europeisk modernisme. De tre rommene, kalt Beethoven, Bach og Mozart, inneholder en blanding av dristige, sterke farger og hengende lyspærer – detaljer som gir et nikk til Berlins jazzklubber på 1920-tallet. De suppleres med elementer som tatami-matter, skyvedører og utstrakt bruk av bambus. Det Tauts bygning oppnår, er å skape en hybrid, et modernistisk design som tar hensyn til lokalmiljøet – en syntese som må kunne sies å ha lyktes der Brasilia feilet.

I flere av arbeidene kombinerer Klenz fotografier av Tauts villa med bilder av *wunderpus photogenicus*, en blekksprut som lever omkring Ryukyu-øyene i

Japan. Her trekker hun en forbindelseslinje mellom Taut – som strebet etter å gli stilistisk inn i nærmiljøet – og blekkspruten, som kan skifte farge og mønster for å gå i ett med omgivelsene. Skjønt beskyttelseslikhet hos dyr tradisjonelt oppfattes som en forsvarsmekanisme, er Klenz interessert i den franske litteraturkritikeren Roger Caillois (1913–78), som utviklet en teori om at fenomenet styres av «rommets tiltrekningskraft». I denne tolkningen velger blekkspruten å oppsøke og etterligne omgivelser den finner tiltrekkende. Dermed visker den ut skillet mellom seg selv og omgivelsene, slik at det blir vanskelig å se forskjell på de to. Klenz trekker også veksler på denne effekten når ulike komponenter blander seg og flettes sammen så det blir vanskelig å skille dem fra hverandre. Klenz bruker ikke *wunderpus photogenicus* utelukkende som metafor for disse optiske illusjonene eller Taut som lot seg forføre av japansk arkitektur, men også til å spørre: Hvorfor tiltrekkes vi av bestemte steder? Hvordan påvirkes vi av omgivelsene våre, og hvordan påvirker vi dem?

Omkring blekkspruten og Taut blander Klenz bilder av de japanske snekkertradisjonene *tsugite* og *shiguchi*, *suminagashi* (tusjmarmorering) og *urushi* (lakkmaleri). Klentz studerte disse teknikkene under besøket i Japan, og legger dermed sin egen kunnskap og respekt for håndverk inn i arbeidene. Dette gjelder til og med de intrikate, håndlagde trerammene de er montert i.

Utstillingen presenteres i et rom utformet av arkitektfirmaet Rintala Eggertson. Strukturen trekker veksler på japansk arkitektur, med hevet gulv og papirvegger i treramme. Som i japanske hus er helheten sentrumsløs. Samtidig gjenspeiler de ulike veggene, åpningene og synsvinklene formene og den varierende fokusdybden i Klenz' bilder – noen ganger kan man se et gjenkjennelig motiv gjennom en åpning, andre ganger forhindres man fra det.

Helheten i *An Alluring Maquette* gjenspeiler Tauts revolusjonære vane med å bryte konvensjoner – riktignok innenfor den arkitekturfotografiske tradisjonen snarere enn arkitektur i seg selv. Hun nøyer seg ikke med å presentere fotografier av Tauts bygninger, men skaper kaleidoskopiske kollasjer som setter den uensartede rekken av påvirkninger omtalt her i forgrunnen. Samtidig reverserer hun på subtilt vis det historiske forholdet mellom fotografi og modernistisk arkitektur. Mens fotografier av forbrukerprodukter og produksjon spilte en vesentlig rolle i å inspirere de tidlige modernistiske arkitektene, benytter Klenz nå det samme mediet til å kritisere dem. Ved å trekke denne tradisjonen i tvil eller til og med slå sprekker i den spør *An Alluring Maquette*: Hva om vi i stedet for å forsøke å skape og spre en enkeltstående utopisk visjon tok oss tid til å se oss omkring, finne det som tiltrekker oss og begynne å skape våre egne utopier?

Steffi Klenz
An Alluring Maquette
Installasjonsfoto, NOUA, Bodø 2024

Steffi Klenz
An Alluring Maquette
Installasjonsfoto, NOUA, Bodø 2024

BIOGRAFIER

Steffi Klenz (GE/UK) Kunstner

Steffi Klenz er en kunstner basert i London som nærmer seg fotografi som en utvidet visuell disiplin. Hennes praksis er grunnleggende opptatt av å utfordre konvensjonelle forestillinger om arkitektonisk representasjon. I motsetning til konvensjonell arkitektonisk fotografi, som ukritisk smigrer det arkitektoniske motivet, ser Klenz kapasiteten til det fotografiske bildet og arkitekturen med et nytt blikk, fra å gå utover å inneholde og reproducere det bygde miljøet, til i stedet å bygge bro mellom den flate overflaten av fotografiet og den romlige opplevelsen av arkitektur.

Klenz legger stor vekt på å finne en passende og ambisiøs sluttform for sine konseptuelle prosjekter via bøker, utstillinger og spennende samarbeid. Hennes smidighet i tenkningen gjenspeiles i måtene hun kombinerer ulike referanser i arbeidet sitt, og også i de interessante måtene hun tilpasser det til stedet der det er utstilt.

Hun har stilt ut sine arbeider over hele Storbritannia og internasjonalt. Utvalgte arenaer inkluderer The British Museum, The Royal Scottish Academy i Edinburgh. The Royal Academy i London, The Well-

come Collection London, Camden Art Centre, The Museum for Contemporary Art i Taipei, The Museum of Contemporary Art Alicante, FotoMuseum Antwerp, Los Angeles Center for Digital Arts (2016), The Phoenix Art Museum, The Finish Museum of Photography, Künstlerhaus Bethanien i Berlin, Kunstverein Ludwigshafen og Museum Künstlerkolonie i Darmstadt.

Arbeidet hennes var en del av *Rights of Passage*-prosjektet for Venezia-biennalen 2015, Biennalen for samtidsfotografi i Tyskland i 2020, The International Biennale for Photography i Belo Horizonte (Brazil) i 2021, The Biennale for Electronic Language and Technology i Sao Paulo (Brazil) i 2022, The London Festival of Architecture i 2022 og Tokyo-biennalen i 2023.

Michael Raymond (UK) Kurator

Michael Raymond er Assistant Curator, International Art, ved Tate Modern hvor han jobber med anskaffelser, utstillinger, samlingsvisninger og samfunnsprogram. Han har co-kuratert utstillingene Nam June Paik (2019), Cezanne (2022) og Philip Guston (2023), samt utstillinger inkludert Vivan Sundaram, Rosa Barba, Monster Chetwynd og Beuys' Acorns-installasjonen av Ackroyd & Harvey på Tate Moderns sørterrasse (2021).

Tidligere jobbet han ved British Museum på utstillinger inkludert Hokusai (2017), Rodin and the Art of Ancient Greece (2018), Manga (2019) og koordinerte Asahi Shimbun Displays.

Rintala Eggertsson Architects (FI/NO) Utstillingdesignere

Dagur Eggertsson og Sami Rintala er grunnleggerne av Rintala Eggertsson Architects, et norsk arkitektfirma, som baserer sine aktiviteter rundt møbel-design, offentlig kunst, arkitektur og byplanlegging.

Verkene til Rintala Eggertsson Architects har blitt stilt ut på Maxxi-museet i Roma, Victoria & Albert Museum i London, National Art Museum of China og med prosjektet «Corte Del Forte» på Venezia-biennalen 2018. Firmaet har mottatt prestisjetunge priser gjennom årene som The Global Award for Sustainable Architecture, Wan 21 for 21 Award, Architizer A+Award, Travel & Leisure Award, American Architecture Award og International Architecture Award. Deres prosjekter og tekster har blitt publisert i arkitekturmagasiner som Abitare, Area, Architectural Review, A+U, L'Architecture d'Aujourd'hui, D'A Magazine, AMC architecture, Detail, Domus, Topos, Wallpaper. New York Times og Wall Street Journal. Eggertsson og Rintala har undervist i arkitektur i Europa, Australia og Nord-Amerika og ved Cornell University i New York.

INFORMASJON

Åpningstider

Torsdag - Søndag 12.00-16.00

Adresse

NOUA
Storgata 56, Bodø

Web

noua.no
ootm.com

Instagram

@atelier_noua
@outofthemetropolis

Nyhetsbrev

Meld deg på NOUAs nyhetsbrev på vår nettside og få invitasjoner til alle utstillingsåpninger samt informasjon om aktuelle arrangement.

Gratis inngang.

Utstillingen er støttet av:

Kreativt Europa, Bodø2024,
Kulturrådet, BKH og University for
the Creative Arts (UK).

NØUA er en kunstnerdrevet institusjon for foto som samtidskunst. NØUA samarbeider med norske og internasjonale kunstnere, kuratorer, forfattere og kunsthistorikere fra regionen og utlandet, for å lage et program som fremmer samtaler og nytenkning rundt foto som samtidskunst.

Programmet med utstillinger, foredrag og kunstnersamtaler presenteres først og fremst i lokalene i Bodø, men også utenbys og internasjonalt, i samarbeid med eksterne institusjoner. Gjennom programmet ønsker vi å fremme relevante produksjoner og kunstnerskap, med mål om å gi publikum en mulighet til å delta i en betimelig samtale om problemstillingene og mulighetene fotografiet står overfor som samtidskunst i dag.

NØUA ble etablert i 2017 av kunstnerne Marianne Bjørnmyr og Dan Mariner. Lokalet inkluderer et visningsromsrom og prosjektrum i byggets andre etasje og en offentlig arena på gateplan.

NØUA program er alltid gratis og åpent for alle. Følg oss på sosiale medier eller meld deg på vårt nyhetsbrev for å få våre oppdateringer.

Steffi Klenz
An Alluring Maquette, 2024

Utstillingen byr også på en gratisutgave av *Nå hører dere oss: Noen ord om Bodøs fremtid*. Med utgangspunkt i temaene som tas opp i *An Alluring Maquette* presenterer den intervjuer med sju innbyggere i Bodø, der de inviteres til å omtolke byens arkitektur og den foreslåtte utbyggingen av flyplassen.

Co-funded by
the European Union

LICA
University for the
Creative Arts

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

